

דוא"מ מל"מ

איגרת המידע של המרכז למורשת המודיעין (מל"מ) | אתר ההנצחה הממלכתי לחללי הקהילה

גיליון מס' 85, ניסן תשפ"ה, אפריל 2025

www.intelligence.org.il

משולחן המנכ"ל



בני המשפחות השכולות וחברי המל"מ היקרים, הפסקת האש מול החמאס בעזה הופסקה, וצה"ל חידש את הלחימה בעזה וכן מול החיזבאללה בלבנון כתגובה לירי משטח לבנון לעבר מדינת ישראל. תהליך החזרת החטופים הביתה נעצר, ותקוותנו ש-59 החטופים יחזרו לפני חג הפסח נמוגה.

פעילות המל"מ ממשיכה כרגיל: בתי ספר מהפריפריה ומהמרכז, קבוצות ישראלים מרחבי הארץ לצד ביקורים מעטים מחו"ל, כולם מגיעים ונהנים מההדרכות המקצועיות של מתנדבי המל"מ המסורים. מרכז המבקרים החדש נחנך בטכס מרשים, שהתקיים ב-25 בפברואר 2025 במעמד התורם, אורחים וכן חברי הוועד המנהל של המל"מ.

העבודות על תצוגת ה-7 באוקטובר נמשכות וצפויות להסתיים במהלך חודש אפריל 2025. בשבוע הראשון של חודש מרץ אירחנו במל"מ את מנהל מוזיאון הריגול מושינגטון מר **כריס קוסטה**. היה ביקור מוצלח מאוד, וכולי תקווה שהקשר בין המל"מ למוזיאון ימשך.

במהלך החודשים האחרונים קיימנו מספר אירועים במל"מ: ערב מורשת שעסק בנושא הלוחמ"מ (לחימה מבוססת מודיעין) כשיטה להורדת מודיעין לדרג הלוחם, התפתחותו והשלכות בעשור שלפני מלחמת "חרבות ברזל" במסגרת לקחי "חרבות ברזל". בתחילת חודש מרץ התקיימה "בימת מודיעין" בהובלת **אמנון סופרין**, בנושא סוריה והשלכות על המצב החדש בעקבות נפילת משטר בשאר אסד.

ועדת הנצחה שהתכנסה בתחילת חודש פברואר אישרה להוסיף למונצחים עוד 15 אנשי קהילת המודיעין.

שידורי זומל"מ נמשכים במסירות רבה בהובלתה של **יוכי ארליך**. גיליון 100 של מבט מל"מ יצא לאור. גיליון ראוי ועשיר בתכנים מעניינים - תודה ל**יוסי בן ארי** העורך ולכל חברי הצוות על גיליון משובח. פעילות המכון לחקר המתודולוגיה של המודיעין ומרכז המידע לחקר המודיעין והטרור ע"ש מאיר עמית נמשכת בהתאם לתוכנית העבודה.

ברצוני להודות למתנדבים שלנו ולצוות המל"מ, על פעילותם המסורה בהדרכה ובקיום הפעילות במל"מ.

חג פסח שמח לכם ולבני המשפחה. ובתקווה לחזרתם במהרה של החטופים ולהחלמת הפצועים.

בברכה,

תא"ל (מיל) יובל חלימיש, מנכ"ל המל"מ

המל"מ ממשיך לקיים שידורים מקוונים בזום בסוגיות הקשורות בסדר היום. המגזין מתקיים בשיתוף מ.ת.ג בהובלת **אהוד שפירא ואריק אופיר** בכל יום ראשון ומשתתפים בו אלפי חברים. מרכזת ומנחה: **יוכי ארליך**. ניתן לצפות בהקלטות באתר מ.ת.ג www.meteg.co.il

להלן פירוט ההרצאות שהתקיימו בתקופה האחרונה:

■ **תפיסת ביטחון חדשה לישראל**. מרצה: פרופסור **אביתר מתניה**. ראש התוכנית לתואר שני בלימודי ביטחון באוניברסיטת תל אביב וראש מרכז אלרום לחקר מדיניות ואסטרטגיית אוויר וחלל. לשעבר המקים וראש מערך הסייבר הלאומי. ההרצאה על בסיס מסמך שפרסם מתניה במסגרת מכון משגב לביטחון לאומי ולאסטרטגיה ציונית (9.2.2025)

■ **ממשל טראמפ - הזדמנויות ואתגרים לישראל**. מרצה: אל"מ (בדימוס) **אלדד שביט**, חוקר בכיר במכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS) באוניברסיטת תל אביב, בעבר ראש חטיבת המחקר במשרד ראש הממשלה, ובאמ"ן עוזר להערכה של ראש חטיבת המחקר (16.2.2025).

■ **לאן פניה של הזירה הפלסטינית ביום שאחרי מלחמת "חרבות הברזל"**. מרצה: **נועה שוסטרמן דביר**, מובילה את תוכנית פלסטינים והאזור ב"מינידן ישראל", קבוצת ייעוץ אסטרטגיה ומדיניות העוסקת בקידום הביטחון הלאומי של ישראל, חברה בפורום דבורה. בעבר חוקרת זירה פלסטינית במכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS) (23.2.2025)

■ **רוסיה והסדר העולמי החדש**. מרצה: **ארקדי מיל-מן**, חוקר בכיר וראש תוכנית רוסיה במכון למחקרי ביטחון לאומי **המשך בעמוד 2**



המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)
אתר הנצחה ממלכתי לחללי הקהילה

משפחות שכולות וחברי עמותה יקרים
חג פסח שמח

בתקווה לחזרתם במהרה של החטופים
ולהחלמת הפצועים

איחולי חג חירות שמח

חברי ההנהלה וצוות המרכז למורשת המודיעין

אלוף (דימוס) אהרן זאבי פרקש
תא"ל (מיל) יובל חלימיש
מנכ"ל המל"מ

קוראים יקרים,



מרחק השנים מעניק פרספקטיבות. בזמנו הייתי ראשת כמה ממדורי חטיבת המחקר באמ"ן: של מצרים בזמן מבארכ, של סעודיה בזמן המלך פהד, של ירדן בזמן המלך חוסיין, ושל סוריה בזמנו של אסד האב. עתה אני עוקבת כמו כולנו אחרי גלי הסערה במזרח התיכון. מצרים של אל-סיסי מתמודדת מול שלל אתגרים, אבל נראה שבמאפיינים דומים לימי מבארכ. בסעודיה יושב עדיין על כס המלוכה סלמאן בן עבד אל עזיז בנו של אבן סעוד (ששלט מ-1902!) ובקרוב יירש אותו כך נראה הראשון בנכדיו, מחמד בן סלמאן. עבדאללה השני, בנו של חוסיין, עדיין שכן קרוב שלנו, על כס המלוכה בירדן. גם קטר האמירות הארכאית בועטת לכל עבר, וכך גם שאר נסיכויות המפרץ (שהיו גם הן בתחום האחריות של מדור חצי האי ערב).

ומה עם סוריה? משפחת בשאר והמשטר העלווי נפוצו לכל רוח, והארץ היא עתה במה לשלל מתחרים הנאבקים על עתידה: מיעוטים חמושים מבית, כוחות אזוריים ומעצמתיים מבחוץ. סוריה של פעם לא הייתה עשויה מקשה אחת. חמישים וארבע שנותיהם של חאפז ובשאר אסד היו אולי פרק יוצא דופן של המשכיות כלשהי. בירת הערביות המודרנית, האסלאם הקנאי, הממלכתיות הסורית הקשוחה: מה יצא ממנה? מה יהיה בסופה? רק בעתיד פתרונים. דיון על כך ניתן למצוא בליבו של גיליון זה. ומה עם מצרים, סעודיה, ירדן, המפרציות ושאיר מדינות האזור? אולי מה שהיה הוא לא מה שיהיה גם במקדי המשכיות אלה? גם מערכת היחסים הבינלאומיים ומהלכיו של הנשיא טראמפ שללא ספק ישפיעו על עתיד האזור, רק מחזקים את הקושי להבין את פני העתיד. בגיליון זה אפשר לנסות למצוא תשובות אולי חלקיות לסימני השאלה הללו. במאמץ להיערך טוב יותר מול הסיכונים והסיכויים המצפים לנו בקרוב.

חג האביב מסמל גם פריחה והתחדשות, נאחל חג חירות לכל בית ישראל ולכל החטופים שישובו במהרה כולם. שנזכה לבשורות טובות במהרה בימינו. אמן.

קריאה מעשירה ומועילה

יוכי ארלין

עורכת רואים מל"מ

ראש ועדת גיוס ופעילות חברים בוועד המנהל



(INSS). כיהן כשגריר ישראל ברוסיה (2003-2006) וכשגריר ישראל באזרבייג'אן (1997-2000). ניהל את המחלקה האחראית על מחקר רוסיה והמזרח הרחוק במרכז למחקר המדיני במשרד החוץ (2.3.2025).

■ **המודיעין במלחמת ההתשה.** מרצה: תא"ל (מיל) ד"ר **דני אשר**. ראש ועדת מורשת במל"מ. בעבר רמ"ד באמ"ן מחקר, רמ"ד מצרים בפיקוד הדרום וקמ"ן חטיבה במלחמה. הוא חיבר את ספרי הסדרה "מעשה אמן", העוסקים בתולדות המודיעין הצבאי (9.3.2025).

■ **צמיחה מתוך טראומה - היכרות עם תנועת 'עמיד לעוטף'.** מרצה: **אהד כהן**, מנכ"ל 'עמיד לעוטף'. כהן, חבר קיבוץ אור הנר, שירת כלוחם וכמפקד בצוות חממי בהובלת אל"מ אסף חממי הי"ד. עד ה-7.10 היה יזם הייטק ומנכ"ל סטארטאפ בתחום ה-AI. שלושה ימים לאחר מכן הקים את 'עמיד לעוטף' - תנועת עשייה אזרחית שמובילה את שיקום העוטף מתוך הקהילה. התנועה היא תנועה ציונית שנועדה להבטיח שתושבי העוטף יהיו שותפים בקבלת ההחלטות לאחר טבח ה-7 באוקטובר (16.3.2025).

■ **האניגמה הקטרית - איום אסטרטגי או בעלת ברית.** מרצה: ד"ר **אודי לוי**, לשעבר ראש יחידת צלצל במוסד, היה אחראי על המערכה הכלכלית מול איראן וארגוני הטרור. כיום חוקר בכיר במכון ירושלים לאסטרטגיה ובטחון (jiiss) (23.3.2025).

■ **יחסי השלום עם מצרים - עבר, הווה ועתיד.** מרצה: השגרירה **אמירה אורון**. עד לאחרונה שגרירה במצרים, כיום חוקרת בכירה במכון למחקרי בטחון לאומי (INSS), חברה בפורום דבורה ובקואליציה לביטחון אזורי (30.3.2025)

בעמודים הבאים נביא לקט נבחר של תמצית ההרצאות.



חבנט מל"מ

אנו מציינים את גיליון ה-100 של "מבט מל"מ", כתב העת של המרכז למורשת המודיעין. בגיליון זה אנו מציגים 35 שנות עשייה שבמרכזה מבט על תולדות

המודיעין הישראלי ומורשתו. 104 עמודים מלאים

ועשירים במורשתנו המתהווה סביב מלחמת "חברות ברזל", שלושה ראשי שירותים בעבר, **אורי שגיא**, **יורם כהן**, ו**אפרים הלוי** שיתפו מבט אישי על ההתפתחויות, חוקרים מהאקדמיה והעוסקים במלאכה שיתפו בניתוח והערכה על המתרחש בזירות השונות, ולצדם מאמרים עם חשיבה על לקחים שיש לאמץ במתודולוגיה המודיעינית בהמשך. הגיליון הוא למעשה הצדעה ל-100 גיליונות העבר, והוא כולל ציטוטים נבחרים, תמונות, ולקט מדברי העורכים וראשי העמותה מראשיתה.



CONTACT US
שלחו משוב ותגובות למערכת



קטר - בעלת ברית אסטרטגית או אויב

אודי לוי

ספקי הנשק המרכזיים של הנסיכות, הקטרים מבצעים רכישות אסטרטגיות בנכסים בארה"ב ובמערב בהשקעות חסרות תקדים, מארחים אירועי ספורט ותרבות מרכזיים, רוכשים בתי אופנה מרכזיים בעולם, ובעיקר משמשים מתווכים מרכזיים בין המערב לארגוני טרור אסלאמיים ברחבי העולם ולמשטרים עריצים כדוגמת הטאליבן.



אמיר קטר (צילום: רויטרס)

קטר היא נסיכות זעירה בעלת השפעה חסרת תקדים בעולם. מלחמת "חרבות ברזל" מציפה בפני העולם ובפני מדינת ישראל את הדילמה הקשה באשר למקומה של הנסיכות. האם מדובר בבעלת ברית או באויב. דילמה זו מותכת בפנינו משום שהמלחמה חשפה מצד אחד את מרכזיותה של קטר בהליך התיווך להחזרת החטופים מידי חמאס, אך מצד שני את העובדה שקטר הייתה זו שמימנה במשך שנים את מכונת ההרג והרצח של החמאס.

אבל מגד, הזרוע הקטרית השנייה מנצלת היטב את

הכסף העצום שברשותה. היא מפעילה את משרדי הלובינג הגדולים בעולם,

כדי שייציגו את פניה "החיובית" של קטר. היא משתמשת בכסף כדי לשחד

גורמים בכירים ביותר במערכות הפוליטיות במערב, המשך בעמוד 4

מרבית מדינות העולם רואות בקטר בעלת ברית מרכזית. הדבר נובע בראש ובראשונה מכך שלאמריקאים נוכחות צבאית אסטרטגית בממלכה, הם



ממשל טראמפ - הזדמנויות ואתגרים לישראל

אלדד שביט

פוטנציאל לפערים בשורת נושאים מרכזיים, בפרט המדיניות מול איראן, המלחמה ברצועת עזה והסוגייה הפלסטינית.



טראמפ ונתניהו (צילום: רויטרס)

התמקדות הממשל החדש בחודשים הקרובים בגיבוש מדיניותו מזמנת לישראל הזדמנות להבטיח תיאום מוקדם עימו בסוגיות מפתח. על ישראל להפנות קשב לשיח אסטרטגי כולל באשר לקידום היעד של גיבוש מציאות חדשה במזרח התיכון שבמוקדה קידום

ההליך של נורמליזציה עם ערב הסעודית והחלשת איראן. בד בבד ישראל מגלה הבנה לאינטרסים ולמהלכי הממשל, תוך הקפדה על איזון בין צרכיה לבין דרישותיו.

בנוסף יש להעניק חשיבות למהלכים שיאפשרו לעגן את היחסים בין ישראל לארצות הברית במסגרת MOU חדש, בד בבד עם משא ומתן לחוזה הגנה. זאת כחלק מתהליך ארוך טווח שיאפשר התמודדות טובה יותר עם אימונים אפשריים על עתיד היחסים המיוחדים בין שתי המדינות. במסגרת זאת, יש צורך לייחס חשיבות רבה גם לשימור התמיכה הדו-מפלגתית בארה"ב ובזירה הציבורית והפוליטית האמריקאית ולשיפור היחסים בין מדינת ישראל ליהדות ארצות הברית.

מאז שב דונלד טראמפ לבית הלבן הזירה הגלובלית חווה טלטלה וניכרים שינויים במאזן הכוחות הבינלאומי.

נראה כי טראמפ מממש את מדיניותו לקדם את האינטרסים של ארה"ב, תוך גישה אגרסיבית כלפי מי שנחשב אויב וציפייה מבעלי ברית להתייצב לצד ארצות הברית. זאת, על ידי בניית שיתופי פעולה חדשים ותוך הקפדה על התאמתם לאינטרסים כלכליים וביטחוניים, כפי שרואה אותם הממשל.

העיקרון המוביל של טראמפ ממשיך להיות "סיום מלחמות ולא התחלה שלהן", תוך השקעת מאמצים בגיבוש הסכמים שיקדמו את האינטרס האמריקאי ויושגו מעמדת כוח, בדגש על לחץ מדיני וכלכלי, כולל הקרנת עוצמה צבאית כפי שהממשל מנסה להקרין על ידי המבצע הצבאי שמתנהל נגד החות'ים בתימן. טרם ברור עד כמה המאמצים האמריקאים ינחלו הצלחה בסיום המלחמה בין רוסיה לאוקראינה, קידום מ"מ על הסכם חדש עם איראן וקידום עסקת חטופים נוספת בין ישראל לחמאס.

היחסים בין ישראל לארצות הברית מתהדקים, וניכרת תמיכה נרחבת מצד הממשל בצרכיה האסטרטגיים, הביטחוניים והכלכליים. זאת, כולל חיזוק שיתוף הפעולה הטכנולוגי והביטחוני בין המדינות. עם זאת, קיים גם



CONTACT US
שלחו משב ותגובות למערכת

קטר - בעלת ברית אסטרטגית או אויב

ישראל, והונתה את ישראל לאורך שנים בהיותה מתווכת אמינה. היא סייעה לחמאס, הפעילה את "אלג'זירה" נגד ישראל, קידמה את האנטישמיות בעולם ואת המהלכים נגד ישראל בבית הדין בהאג. לאחרונה אף נחשף כיצד הפעילה סוכני השפעה בלשכתו של ראש ממשלת ישראל.



סמל מדינת קטר

ניתן להעריך שקטר תמשיך ללוות את מדינת ישראל בשנים הקרובות. היא תמשיך להיות מתווכת, היא תעשה הכול כדי להיות מעורבת בשיקום עזה, היא תמשיך להפעיל את מנגנוני ההשפעה שלה בעולם, ותמשיך במדיניות של שוחד. כל זאת, אלא אם הממשל האמריקאי יתעורר וישכיל להבין כי למעשה הקטרים באסטרטגיה שלהם יביאו לחורבנו של המערב. האם העולם יתעורר? האם המערב יתעורר? האם ישראל תתעורר ותעיר את העולם?

חודרת למוסדות חינוך מרכזיים במערב עם אג'נדה אסלאמית רדיקאלית, מקדמת אנטישמיות, מפעילה זרוע תעמולה של האסלאם הרדיקאלי בדמות העיתון "אלג'זירה" ועיתונות מרכזית, מממנת ארגוני טרור אסלאמיים שיעים וסונים, וחותרת תחת המשטרים המתונים בעולם הערבי. האמביוולנטיות הזו נמשכת גם כבואנו לבחון את יחסיה של קטר עם ישראל. מצד אחד, קטר היא המדינה הראשונה במפרץ שפתחה בגלוי את דלתותיה בפני ישראל (1991). אנשי עסקים, אנשי בטחון, פוליטיקאים ביקרו ומבקרים אצלה באופן תדיר, כולל ביצוע עסקאות ורכש טכנולוגי. קטר אף סייעה במשך שנים לקידום מדיניות הממשלה בהזרמת מאות מיליוני דולרים לרצועת עזה. אבל מצד שני, קטר מימנה את החמאס והזרוע הצבאית שלו, נתנה להנהגת החמאס להשתקע ולפעול משטחה נגד



תפיסת ביטחון חדשה לישראל

אביתר מתניה

מתמדת בין מדיניות של הרתעה לאכיפה; ניהול שיתופי פעולה ותחרות אזוריים בראייה סמי-מעצמתית, ושימוש בעוצמות כלכליות, טכנולוגיות וצבאיות כדי לפתור בעיות בדרכים של תחרות, סכסוך, ובשיתוף פעולה מתוך עוצמה; הפעלת עוצמה צבאית להכרעה מהירה מלווה ביכולת לנהל מלחמה לאורך זמן ולנבט מחיר כבד מכל אויב; והישענות על ארה"ב.



לצד עקרונות אלו מציע מתניה חמישה עקרונות לבניין כוח אסטרטגי

הכוללים: המשכיות והתאמה של מודל השירות בדגש על שירות חובה ארוך ושירות מילואים לאימון, לחירום ולמלחמה בלבד; פיתוח עצמאות חימושית לצורך הגדלת חופש הפעולה של ישראל; עליונות טכנולוגית מבצעית כמענה לבניין כוח להכרעה, בהינתן האי-סימטריה של ישראל ביחס לאויביה, עליונות זו תאפשר בניית עוצמה ותדמית לכפייה ולשיתוף פעולה אזורי, ובהיבט הרחב ביותר היא מרכיב חיוני ביציבה האסטרטגית של ישראל; יתירות אסטרטגית למערכות ולתשתיות מדינתיות וביטחוניות החיוניות בעת חירום, יתירות זו חשובה במיוחד למדינה כישראל שנעדרת עומק אסטרטגי; שרידות תשתיות קריטיות - אבן יסוד ביכולתה של המדינה להתנהל לאורך זמן בחירום.

התמצית מתבססת על מאמר שפרסם מתניה. לקריאה לחצו כאן.

בדצמבר 2024 פרסם אביתר מתניה מאמר ב"משגב", המכון לביטחון ולאסטרטגיה ציונית, מאמר בנושא "תפיסת ביטחון חדשה לישראל - מהכרעה והרתעה מצטברת לתפיסה סמי-מעצמתית המגובה בבניין כוח אסטרטגי". המאמר ביקש להציע לנוכח אירוע ה-7 באוקטובר והמלחמה הרב-זירתית שאנו נמצאים עדיין בעיצומה - מהי תפיסת הביטחון המתאימה למדינת ישראל בימים אלה. התפיסה מורכבת מעשרה עקרונות

יסוד, המחולקים לשתי קבוצות: חמישה עקרונות יסוד רעיוניים וחמישה עקרונות יסוד לבניין כוח אסטרטגי. שתי הקבוצות משלימות זו את זו והעקרונות השונים מתפקדים בהדדיות. תפיסה זאת מתייחסת לסביבה האסטרטגית הטכנולוגית הגלובלית המשנה סדרי עולם ביחסים הבינלאומיים, כמרכיב המשפיע על עצם תפיסת הביטחון ולא רק על יישומה. תפיסה זאת מבוססת על החוזקות והעוצמות שפיתחה ישראל. אלו מאפשרות לה לעבור מתפיסה מוטית איומים והפעלת כוח לתפיסה, שממוקדת בהפעלת עוצמה בראייה אסטרטגית של התחרות האזורית ומקומה של ישראל במארג המורכב של המזרח התיכון.

חמשת עקרונות היסוד המוצעים כוללים: מניעה של בניין כוח אסטרטגי אצל האויב בהתאם למחיר המניעה לעומת תוחלת הנזק הצפוי; תנועה



המודיעין במלחמת ההתשה

דני אשר

כולל חוקרי שבויים, שב"כ) וגם נושא הויזינט (מודיעין חזותי) ממטוסי קרב וממטוסים קלים התעצם. לראשונה הופעלו מזל"טים ונבנה מרכז לאוסינט (מודיעין ממקורות גלויים) - "חצב".

מודיעין השדה (מוד"ש) ואנשיו פעלו ביחידות השונות בקווי המגע, והפעילו בעיקר תצפיות. במודיעין בשלושת הפיקודים - צפון, מרכז, דרום - עסקו בהתארגנות:

נלמדו גזרות והוכנו תיקי שטח חדשים בשטחי "פנים" ו"חוץ" ובוצע מעבר במפות לרשת ה-UTM. במקביל עסקו בהם בעדכון סדר הכוחות והיערכות האויבים. באותה עת ובשל הצרכים הגוברים הוקם גם בסיס הדרכה חיילי-בה"ד 15. גם המודיעין בזרועות במד"ן ובמחמ"ן-גדל בסד"כ ובמשימות.

מלבד נושאי ההתרעה הרי שהיעיסוק המרכזי במודיעין היה השתלבות בהגנת הקווים אך ובעיקר באיתור יעדים בהכנת מודיעין למבצעים ובשותפות מלאה בעשרות מבצעים מיוחדים בעיקר בחזית מצרים מערבית לתעלה ולמפרץ סואץ. מאמצים ניכרים הושקעו בלחימה אל מול החזית המזרחית, ומבצעים מיוחדים בוצעו גם כאן בקווי המגע ועומק. גם משפסקה הלחימה בגזרה העיקרית לביל ה-7-8 באוגוסט 1970 היא נמשכה בגזרות האחרונות עד למבצע הקצצר "קצין חי"ר ראשי" והמוסד "אביב נעורים" ממש ערב מלחמת יום הכיפורים.



חייל בתעלה במלחמת ההתשה (צילום: לע"מ)

מלחמת ההתשה (ח"רב אלאיסינזף - הקזת הדם, בפי המצרים) שבאה בעקבות "הניצחון המוחלט" במלחמת ששת הימים, הייתה מלחמה רב-זירתית אל מול המישה צבאות ערב ועוד ארגוני מחבלים, שפעלו ביהודה ושומרון מהחזית המזרחית ומהגבולות הצפוניים.

מהזווית הערבית, המלחמה באה כתוצאה מסך האירועים ובהם הבעיה הפלסטינית - הקמת מדינת ישראל על חשבוננו הלאומי טריטוריאלי של העם הפלסטיני והאומה הערבית וכיבושן של אדמות ערביות. המטרה הערבית (על פי נאצר) הייתה "מחיקת עקבות התוקפנות". ביטול הישגי ישראל היה היעד האופרטיבי.

המלחמה בדרום החלה רשמית ב-8 במרץ 1969 כשנאצר הכריז על ביטול הפסקת האש. אולם, למעשה כבר מיולי 1967 הייתה לחימה יום יומית בגזרת תעלת סואץ ובהמשך גם בכל החזיתות האחרות.

לקראת המלחמה ובמהלכה התארגן המודיעין בין השאר כדי לתת מענה לחזיתות השונות ולסדר כוחות של צה"ל שגדל באוגדה קבועה, ובמספר חטיבות סדירות. אמ"ן מחקר הרחיב את תחומי אחריותו, אמ"ן איסוף - המערך נפרס מחדש: בסיסי האזנה - קומינט ואלניט (בפסגות, בבלונים ובחזית), נבנתה יכולת "גרצ'קו" (האזנה למקורות בשפה הרוסית), מודיעין אנושי (504)

ביקור מנהל מוזיאון הריגול בושינגטון - כריס קוסטה במל"מ

היום השני הוקדש לביקור בעוטף עזה שהחל בכפר עזה ופגישה עם חבר הקיבוץ **דורון סלומון**, ששכל את בנו יובל ב-7 באוקטובר.

בהמשך התקיים ביקור באתר הנובה ברעים, משם המשכנו לתקומה למגרש ריכוז הרכבים שנפגעו בפשיטה של הנוח"ב.

את יום הביקור סיימנו בביקור בעיר שדרות, ופגישה עם **אהד כהן** מיוזמי פרויקט "עתיד לעוטף", שסיפר לאורח על התארגנות קבוצת תושבי הדרום לקדם את שיקום העוטף.

האורח התרשם מאוד מהביקור, מהפתיחות ומהאירוח לאורח כל הימים. בסיכום הביקור קבענו שהקשר יימשך כולל אפשרות לקיום תערוכה על המודיעין הישראלי בושינגטון, וגם הצענו שחברי הוועד המנהל שלהם יבואו לביקור.



מימין: אהרון זאבי פרקש, כריס קוסטה, יובל חלמיש ודודו צור

מנהל מוזיאון הריגול בושינגטון, מר כריס קוסטה, הגיע לביקור בישראל (3-5 במרץ 2025) כאורח המל"מ. לביקור נלווה **רוברט לציו** ידידנו מארה"ב - והאיש שיצר את הקשר מול מוזיאון הריגול.

הביקור היה קצר, אולם ניסינו לשלב במהלכו הכרות עם המל"מ ואנשיו, פגישות עם יו"ר המל"מ אלוף (מיל') **אהרון זאבי פרקש**, מנכ"ל המל"מ **יובל חלמיש** וכן עם ראשי המכונים - תא"ל (מיל') **יוסי קופרווסר** ואל"מ (מיל')

שלמה מופז. במהלך הביקור הוצגה בפני האורח פרשיית אלי כהן באמצעות חברנו **ירון בכר**.

האורח ביקר במרכז המבקרים החדש וכן בתצוגת ה-7 באוקטובר שנמצאת בשלב מתקדם של הכנות. כמו כן ביקר ביחידת האמ"ש"ט ונחשף לחומרים שנתפסו במהלך הלחימה בעזה ובצפון בלבנון.



CONTACT US
שלחו משב ותגובות למערכת



בימת מודיעין" 34



המפגש הראשון של "בימת מודיעין" לשנת 2025 התקיים במל"מ ב-7 במרץ 2025 בהובלתו ובהנחייתו של תא"ל (מיל) ד"ר אמנון סופרין. בפתח המפגש הוצגה כמיטב המסורת פרשיית מודיעין: מבצע "שכנות טובה". ראש המנהלת, סא"ל (מיל) אייל דרוז, הציג את הפרויקט.

מבצע "שכנות טובה" - העברת סיוע לאזרחים סורים ברקע למלחמת האזרחים

אייל דרוז



אייל דרוז

הסורים מולם פעלנו, אולם לא פחות חשוב למול ארגוני הסיוע שנרתמו למאמץ וסייעו בפעילות המנהלת. ארגונים אלה העבירו בשנות הפעילות ציוד כתרופות, ציוד רפואי, ביגוד ועוד בשווי של כ-400 מיליון ש"ח. אמן זה יצר מחויבות ושותפות למול השחקנים השונים, דבר שבלעדיו, המנהלת לא הייתה מסוגלת לממש את משימתה בהצלחה.

המבצע אומנם תם בשלהי שנת 2018 כתוצאה מהמעורבות הרוסית בזירה, אולם השפעת הפעילות מקרינה גם כיום במרחב הגבול. חשובה מאוד גם עצם ההכרה של לא מעט אזרחים סורים ואחרים במעשה אותו ביצעה מדינת ישראל בכדי להציל אוכלוסייה מוסלמית סונית.

למעוניינים בהרחבה ניתן לקרוא את הספר "לחבק את האויב" בהוצאת מערכות/ מודן שחיבר מפקד המנהלת, סא"ל (מיל) אייל דרוז.

בשנים 2016-2018 ניהל פיקוד צפון את מבצע "שכנות טובה", בגבול הישראלי-סורי תחת פיקוד "עוצבת הבשן" (אוגדה 210). קדמו למבצע שלוש שנות פעילות, שהובלו על ידי פיקוד צפון, במהלכן הוכנסו לישראל לטיפולם מצילי חיים כ-3,500 פצועים סורים. לנוכח הכאוס ששרר בצד הסורי של הגבול ולצורך חיזוק יכולת ההגנה של האזרחים ברמת הגולן, הוחלט בפיקוד צפון להקים את מנהלת "שכנות טובה". המדובר היה ביחידה צבאית שתכליתה העברת סיוע הומניטארי לאזרחים בשטח סוריה על מנת ליצור "אווירה חיובית". במסגרת 700 מבצעי סיוע הומניטארי נתנה המנהלת מענה לצרכים האזרחים-הומניטאריים בצד הסורי. זאת מתוך הבנה שהאוכלוסייה הינה שחקן משמעותי וכי רתימתה צפויה לצמצם יכולות של ארגוני טרור שפעלו במרחב הסורי כדוגמת דאע"ש, אלקאעידה הסונים וחיזבאללה השיעי.

אתגר משמעותי ביותר שניצב בפנינו, מעבר לתהליך הלמידה והכרת המאפיינים האזרחיים בצד הסורי, היה ליצור אמן למול אנשי הקשר

בימת מודיעין - סוריה לאן?

כוחות המורדים נגד אסד התרכזו באזור אדליב, שמצפון לעיר חלב. אלה כללו את הכוח הלוחם העיקרי של ארגון "היאת' תח'ריר א- שאם" (HTS) שהונהג על ידי אלג'ולאני, את "הכוחות הדמוקרטים הסורים" (SDP) וארגונים נוספים. הכוחות הכורדים נערכו בעיקר בצפון מזרח סוריה. בדומה של סוריה נערכו ארגונים לוחמים נוספים (שרוכזו, בעיקר באזור דרעא) והכוחות הדרוזים שהתרכזו באזור סווידא - ג'בל דרוז.

ב-30 בנובמבר 2024 החלו כוחות המורדים מהצפון, בהובלת ארגון "היאת' תח'ריר א- שאם" ואיתם כוחות "צבא סוריה הלאומי" (SNA) לנוע לעבר חלב והשתלטו עליה במהירות וכמעט ללא לחימה. תוך מספר ימים התקדמו המורדים לעבר דמשק, וב-8 בדצמבר 2024 נפל שלטון אסד. בשאר נמלט עם משפחתו למוסקבה והמורדים השתלטו על מרכזי השלטון בדמשק, כמעט ללא התנגדות. הכוחות הרוסים והכוחות האיראנים שהיו מוצבים בסוריה עמדו מנגד.

המורדים הקימו ממשלה, המבוססת בעיקרה על אנשי "היאת' תח'ריר א- שאם". ג'ולאני, ששינה את שמו לאחמד אלשארע, נבחר לנשיאה (הזמני...) של סוריה. מאז כניסתו לדמשק - פועל אלשארע למצב את עצמו כמנהיג פרגמטי. הוא

המשך בעמוד 7

הדיון עסק בהתפתחויות האחרונות בסוריה ובהשלכותיהן. אמנון סופרין הנחה את הדיון והשתתפו בו אלוף (מיל) גרשון (גרי) יצחק, שפיקד על חטיבת הצנחנים, על אוגדה 98, על אוגדת יהודה ושומרון בעת מבצע "חומת מגן" (2002), היה מפקד פיקוד העורף וכיום משמש במילואים כסגנו של אלוף פיקוד הצפון, ד"ר אלי כרמון, מומחה בתחום הלחימה בטרור, מרצה באוניברסיטת רייכמן, בעבר בכיר במשרד ראש הממשלה, ד"ר מאיר ג'בדנפר מומחה בתחום איראן מרצה באוניברסיטת רייכמן, וד"ר חי איתן ירוג'ק, מומחה בנושא תורכיה, מרצה באוניברסיטת תל אביב ובאוניברסיטת בן גוריון.

הדיון החל בסקירה של סופרין על המצב בסוריה כיום. לאחר פרוץ מלחמת האזרחים בסוריה בעקבות "האביב הערבי" בשנת 2011 הצליח הנשיא בשאר אסד להשתלט מחדש על שטחים נרחבים של סוריה בעזרתן של איראן, חיזבאללה ורוסיה. במהלך המלחמה העמיקו האיראנים את אחיזתם בסוריה - מהקמת מחנות בהם שהו אנשי "כוח קודס", ובהם אחסנו מל"טים תוקפים וטילים, דרך שימוש בסוריה כתווך להעברת אמל"ח לחיזבאללה בלבנון. רוסיה חכרה את שדה התעופה חמימים ל-49 שנים והקימה בסיס ימי בנמל טרטוס שאפשר לה לקיים, זו לראשונה נוכחות קבועה בים התיכון.



בימת מודיעין - סוריה לאן?

עם העלווים תומכי בשאר ממחישות את האינטרסים המנוגדים של הקבוצות האתניות היריבות.

האינטרסים הישראליים - מניעת התבססות כוח צבאי ברמת הגולן

ג'רי יצחק הדגיש כי נפילתו של חלק גדול מהציר השיעי שהקימה איראן היא הזדמנות לעצב מחדש את המזרח התיכון, במיוחד בכל מה שקשור להרחקת הסיכונים לישראל מצפון. שמירת יציבותה הפנימית של



מימין: ג'דנפר, ג'רי יצחק, כרמון, ינרוג'ק וסופרין

לבנון, תוך המשך היחלשות חיזבאללה, יסייעו גם למשטר הסורי להתייצב. בנוסף, חשוב למנוע אפשרות של התבססות כוח צבאי ברמת הגולן באופן שיאיים על ישראל. זאת, על ידי פירוז דרום סוריה במרחב שמדמשק דרומה, ומניעת הצבת כוח צבאי סוריה באזור זה. האינטרס הישראלי הוא מניעת התפרסות כוח צבאי תורכי מצפון לדמשק, ובכל מקרה בקרבת הגבול עם ישראל. לכך יש להוסיף כי חיזוק הקשר עם הדרוזים המרוכזים בדרום יכול לסייע מאוד להשגת יעדים אלה

האינטרסים התורכיים - השפעה בסוריה כגשר למימוש חלומות אימפריאליים

חי איתן ינרוג'ק ציין כי תורכיה מעוניינת לקחת חלק בשיקומה של סוריה. בכך תזכה גם בנתח מהפירות הפיננסיים של פרויקט השיקום וגם תאפשר את חזרתם של למעלה משני מיליוני פליטים סורים שנמלטו לתורכיה במלחמה. יתרה מכך, ארדואן חולם על בנייתה מחדש של האימפריה העות'מאנית. חיזוק ההשפעה התורכית בסוריה יקדם התבססות צבאית של תורכיה על אדמת סוריה, ויאפשר גם לדחוק את רגליה של איראן.

איראן - קריסת המרכיב הסורי בטבעת האש סביב ישראל מאיר ג'דנפר ציין כי נפילתו של שלטון אסד היא מכה קשה לאיראן. איראן נדרשת עתה למצוא דרכים לבנות מחדש את מעמדה בסוריה, למרות התנגדות המשטר החדש. ייתכן שהיא תנסה לערער את המשטר הסורי החדש באמצעות הפעלת קבוצות חמושות בסוריה (ייתכן מקרב העלווים) נגד המשטר החדש.

ומה הלאה? היערכות קדמית של צה"ל בשטח סוריה תימשך לזמן בלתי מוגבל

להערכת ג'רי יצחק עלינו להתכונן לתרחיש של אי יציבות מתמשכת, לפחות לתקופה הקרובה. עלינו להבטיח שהאזור מדרום לדמשק יישאר "מפורז" שלא תהיה בו כל נוכחות צבאית, לרבות כניסה של כוחות טורקים לאזור זה ולהיות מוכנים לפעול נגד ניסיונות לפרוס באזור זה כוחות. המשמעות היא שהיערכות הקדמית של צה"ל בשטח סוריה תימשך לזמן בלתי מוגבל על מנת לוודא שבאזור זה אין פעילות צבאית אחרת.

קיים ביקורים בסעודיה, בתורכיה ובכווית ועושה מאמץ לייצב את המצב הפנימי שהשקט רחוק מלשורו בו.

ישראל

דמשק הודיעה כי אין לה כל כוונה להילחם בישראל, אך מאחר שהאיראנים כבר עזבו את סוריה, אין לישראל כל סיבה להמשיך בנוכחות צבאית בשטחה. לאחרונה הורה המשטר לכלי התקשורת להפסיק

להתייחס לישראל כאל "האויב הציוני" ולקרוא לה בשמה - ישראל. זאת ועוד, תהליך בניין הכוח הצבאי החדש אינו מצביע, בשלב זה, על כוונות התקפיות, כי אם על כוונה לשמור על הסדר בתוך שטחה של המדינה ולהגן על גבולותיה.

המציאות החדשה בסוריה מציבה אפוא לישראל שתי אפשרויות: הזדמנות לחידוש המגעיים המדיניים בין המדינות. טראמפ דיבר בגלוי על רצונו לפעול להרחבת "הסכמי אברהם" ולכלול בהם את לבנון ואת סוריה. מנגד, כאוס בסוריה עלול לאפשר לאיראן להתבסס מחדש בסוריה ולבנות מחדש את "הציר השיעי".

הכוחות המשמעותיים במרחב

דומה שתורכיה היא כנראה המנצחת הגדולה. הסיוע שסיפק ארדואן למורדים מחזק את מעמדה בקרב המשטר החדש. איראן - נאלצה לפנות את כוחותיה ואת נכסיה, ונפילת משטר אסד מהווה פגיעה קשה בציר האיראני. המשטר החדש הצהיר שלא יאפשר דריסת רגל לאיראנים בסוריה, ובכוונתו להגיש תביעה באמצעות בית הדין הבינלאומי בהאג של 300 מיליארד דולר כפיצוי על הנזקים שנגרמו לסוריה בעטיה של הנוכחות האיראנית על אדמתה.

רוסיה נחלה מכה קשה ביוקרתה. אי התערבותה לסייע להישרדות משטר אסד העבירה מסר לבעלות בריתה שאין אפשרות לסמוך עליה. מוסקבה מנסה להיאחז בשני הבסיסים שלה בסוריה, תוך ניסיון לגבש הסכמות עם תורכיה ועם הממשל החדש שיאפשר לה להמשיך להחזיק בבסיסים אלו. לרוסים יש עדיין מנופי השפעה מול דמשק. ואכן לאחרונה אותה אלשארע שהוא רוצה להמשיך ולקיים את הקשר עם רוסיה. ובינתיים הרוסים מנסים לבנות חלופות לבסיסים בסוריה. מדינות ערב - סעודיה הייתה אחת מהמדינות הראשונות להכיר בשלטון החדש ולקיים קשר דיפלומטי ישיר מתוך כוונה להשתלב בשיקומה העתידי של סוריה, לקדם פרויקט שיהיה עתיר בכסף, כמו גם למצב את מעמדה כגורם משפיע בסוריה העתידית. גם קטר לא סומנת את ידה בצלחת.

המצב הפנימי בסוריה - רחוק מלהתייצב

אלי כרמון העריך כי מנהיגה החדש של דמשק, אלשארע, עבר שינוי אסטרטגי ולא רק אידיאולוגי והוא עושה ככל יכולתו לבסס דימוי פרגמטי. עם זאת, המצב הפנימי בסוריה רחוק מלהתייצב, וההתנגשויות





מועדון 'חבצלת':



הלוחמ"מ כשיטה לשילוב המודיעין לדרג הלוחם, התפתחותו לפני מלחמת "חרבות ברזל" וההשלכות במהלכה

דני אשר

לוחמה מועשרת מודיעין שהיא תפיסה המבקשת לשפר את אפקטיביות הלחימה על ידי מתן מודיעין מקדים ומודיעין בזמן אמת, באיכות ובהיקף גבוהים, ליחידות ולכוחות הלוחמים ביבשה, באוויר ובים. התפיסה משתלבת בתורת הלחימה הקיימת, ובליבה הנגשת מודיעין עשיר וברזולוציה גבוהה, שיאפשר לחשוף את האויב בהיקף

נרחב, וכפועל יוצא למקד את התמרון ואת הפעלת האש, באופן שיהפוך את הלחימה ליותר מדויקת, יעילה ומהירה, ייצור את התנאים לקיצור משך הלחימה ויצמצם את הפגיעה בעורף ובכוחותינו.

אמ"ן דרש מעצמו להגדיל את היקף המודיעין המבצעי, באופן שיאפשר את חשיפת האויב לנוכח תופעת ההעלמות; לספק מודיעין מדויק וברזולוציה גבוהה יותר, על מנת שניתן יהיה לתרגמו למטרות לכוחות היבשה, האוויר והים; לספק מודיעין שטח ברזולוציה המתאימה שיאפשר לשפר הערכות מצב ברמות השונות; לספק מודיעין פרטני - זמן אמת כלומר שינויי הערכות ומהלכי אויב; לספק מודיעין לכלל הדרגים על פי צרכיהם; ולספק יכולות איסוף ועיבוד עצמאיות לדרגים השונים.

הלוחמ"מ לא התיימר לספק את כל המודיעין הנדרש לחימה - רחוק מכך! אבל לשפר מהותית את היקף המודיעין הטקטי, לשפר מהותית את המודיעין למטרות ואת המודיעין על אודות היערכות האויב ודרכי פעולות האפשריות שלו.

בהמשך הרצאתו הציג איזין סיכונים ממימוש תפיסת הלוחמ"מ, ורובם גם התממשו, ובהם: עודף מודיעין, היצף מידע שיעכב, יקשה או ימנע החלטות; מודיעין סותר; מודיעין בקצב מהיר מדי, הסתמכות יתר על מודיעין, תלות במודיעין ושיתוק אם אינו קיים, אמונה עיוורת בנכונות המודיעין ותכנון קשיח על פיו,

פיתוי למיצוי המודיעין באמצעות תקיפה באש, אבדן הגמישות המבצעית לאור התלות בתקשורת ובסיבים - ניוח המפקדות ואובדן העצמאות האסופית ביחידות. את ההרצאה סיכם המרצה בהצגה של הלוחמ"מ במבחן המימוש במלחמה הנוכחית ומחשבות על הלוחמ"מ במבט קדימה.



במסגרת מועדון "חבצלת" במל"מ התקיים ביום ג' ה-25 במרץ 2025 מפגש שכותרתו הלוחמ"מ - כיצד המציא את עצמו אמ"ן מחדש, ואיך שילמנו על כך. המפגש היה חלק מסדרת ערבים העוסקים בהתארגנות ובפעילות המודיעין בשנים שלפני האירועים באוקטובר 2023. במרכזם של המפגשים עומדים מומחים מתחום העשייה שלקחו

חלק ועסקו או אפילו עוסקים עדין בנושאים השונים. הפעם התמקד המפגש בנושא הלוחמ"מ בהרצאתו של אל"מ (מיל) **גלעד איזין**.

את הערב פתח ראש ועדת המורשת והתכנים במל"מ, תא"ל (מיל) ד"ר **דני אשר**, שתיאר את נושא הנחלת המודיעין מהדרג האוסף והחוקר לדרג הלוחם, במהלך שנותיו באמ"ן בסדיר ובמילואים. התיאור החל מהימים בהם היה קמ"ן גדודי "בקרב על המים" ונדרש בין השאר לתת למג"ד מידע אודות טנקי הפאנצר הסוריים בקו, מידע שנשאב מפנקסי נשק וציוד, ואלה של סדר הכוחות שעמדו לרשותו בקמ"ניה. התיאור נמשך ועסק בחטיבת המחקר ובטלפרינטרים בעידן של טרום מחשב, משם למלחמת ששת הימים וכשלים בהעברת מודיעין לכוחות, למלחמת ההתשה ולמודיעין דרום ובהיערכותו להעברת מידע לכוחות, להכנסת הפקסימיליה ככלי עזר לשינוע מידע, למערכת מיל"ה (מערכת להעברת הודעות) של חיל הים, כקמ"ן אוגדה ולהכנסת מערכות ממוחשבות, לשינוע מידע, כחלק מפרויקט "אסופה" (תוכנית צה"לית להפעלה מבצעית), כקמ"ן גיס.

את הרצאתו החל איזין בתיאור העבר כשהוא מתרכז בשנים בהם נדד במודיעין השדה והאיסוף הקרבי בין אמ"ן, מפח"ש ומז"י (מפקדת זרוע היבשה) כשעם הקמת מז"י והקמת מפקדת חיל מודיעין השדה (מקמש"ר) אמ"ן מתפרק מחלק מנכסיו התורמים לחימה בשדה וממריא לאסטרטגיה.

איזין מזהה את "החריקות" כבר ב"חומת מגן" - כשאמ"ן אינו משיפע על הלחימה, והמידע והיכולות מתקשים להגיע לקצה. את מלחמת לבנון השנייה הוא מתאר על כשליה בייצור ובדחיפת המודיעין לכוחות הלחימה.

אמ"ן בפיקודו של אלוף אביב כוכבי מחפש תשובה ויוזם את הלוחמ"מ



CONTACT US
שלחו משוב ותגובות למערכת



הקמת תחום הדרכה והכשרה במכון

נעם אלון - עמית מחקר בכיר ומרכז תחום ההדרכה במכון

**המכון לחקר
המתודולוגיה
של המודיעין**

אנו מצויים כבר בתהליכים מתקדמים של מימוש תפיסת ההכשרות. בחלק מהארגונים אנו שותפים לתהליכי העיצוב והבנייה הנשענים על לקחים ראשוניים שלהם מהשביעי באוקטובר. עמיתי המכון כבר משולבים בהעברת תכנים מהותיים בחלק מהקורסים. במקביל הסדרנו את המנגנון שיאפשר למכון, ולמל"מ בכלל, להוביל הדרכות בקהילה ובכלל צה"ל או להשתלב בקורסים ופרקי הדרכה קיימים. על בסיס כל אלה הוספנו את מרכיב ההטמעה לייעוד המכון.

המכון לחקר המתודולוגיה של המודיעין הוקם כדי לפתח ידע על תפיסות פעולה ומתודולוגיה לצורכי קהילת המודיעין בישראל ובעולם. במהלך השנתיים האחרונות, וביתר שאת לאחר שבחשבונו הנפש שעשינו בעקבות הכשל המודיעיני של 7 באוקטובר, עמדנו על כך שלא פעלנו בנחישות מספקת להטמעת הידע שפתחנו בקהילה. בקרבנו גברה ההכרה כי יש צורך לתרגם את הידע התיאורטי הרב שנצבר וההערכה הרבה שהוא זוכה לה, ואת הניסיון של עמיתי המכון, למערכת הדרכתית-הכשרתית ממוסדת. לאחר מספר חודשי בחינה, להלן עיקרי המסקנות שלנו:



ראשית, גילינו שהמערכות המודיעיניות והביטחוניות זקוקות לידיע ולמומחיות שהמכון ועמיתיו מביאים. האתגר המרכזי מצד המערכות השונות קשור לקושי התרבותי והניהולי המתלווה למיסוד תהליך למידה יחד עם גורם חיצוני. קל וחומר אם מדובר בהובלה של קורס או מערך שלם, ולא בשילוב של הרצאות ספורדיות במסגרת קורסים קיימים.

שנית, היתרון היחסי של המכון הוא ברמות הניהול וברמות המתקדמות. בכלל המערכות קיימות הכשרות יסוד, אך הן מתקשות להעמיד תשתית ידע ותשתית הכשרה העוסקת בחשיבה מודיעינית מתקדמת, בחשיבה ביקורתית על תהליכי המודיעין, ובהיבטים של ניהול מערכות מודיעיניות. אלו מצויים בליבת העשייה של המכון.

שלישית, הגיוון הרב בתפיסות ובגישות של עמיתי המכון הוא יתרון וערך מוסף, אך הוא מקשה על גיבוש מסגרת אשר תאפשר להציג "לקוחות" רעיון מסדר שלם. לפיכך היה צורך לגבש רעיון מסדר משותף, בבחינת גזע עץ משותף וענפים רבים ומגוונים.

ניוזלטר תקופתי

ניתן להירשם לרשימת התפוצה של המכון לצורך קבלת עדכונים על פעילות המכון ותוצריו, באמצעות פנייה למייל:

methodology.insight@gmail.com



המכון לחקר המתודולוגיה של המודיעין בראשותו של תא"ל יוסי קופרווסר ממשיך לייצר פעילות חדשנית, עשירה ומקצועית בתחומי עיסוקו. ב-11 בפברואר 2025 פרסם המכון **ניוזלטר עיתי** ובו פירוט עיקרי פעילותו.

למידע נוסף על פעילות המכון ותוצריו המחקריים היכנסו לאתר המכון: www.intelligence.org.il

המרכז למורשת המודיעין (מל"מ) | אתר ההנצחה | ת"ד 3555 רמת השרון 4713402 | טל': 03-5497019, פקס': 03-5497731 | דוא"ל: mlm@intelligence.org.il



CONTACT US
שלחו משב ותגובות למערכת



שלמה מופז

מחקרי עומק ותשתית - 2:

■ **תורכיה כמקוד מרכזי לפעילות חמאס** (27 בפברואר 2025): להערכתנו תורכיה היא בעלת ברית אסטרטגית של חמאס, והתנועה תמשיך ותפתח בה את השלוחה שלה בחו"ל המקדמת פיגועים בישראל.



■ **האסטרטגיה של חמאס ל"השמדת ישראל" - מחזון לתוכנית פעולה מעשית, כפי שעולה ממסמכי שלל** (13 במרץ 2025): לאחר מבצע "שומר החומות" במאי 2021, החל שינוי בגישת חמאס, כאשר התגבשה ההכרה כי השמדת ישראל הפכה למטרה שניתן להשיגה בטווח הקרוב. השינוי ניכר גם בשורה של התבטאויות פומביות של מנהיגי חמאס, אולם אלה יכלו להיתפש בצד הישראלי (וסביר להניח שכך אכן נתפשו) כהתפארויות שווא.



ספרייה

פברואר

- הושאלו 27 ספרים וניתן מענה לעשרות אנשים.
- התקיימו 5 סיורים בהשתתפות 95 מבקרים.

מרץ

- הושאלו 31 ספרים, נערכו 8 סיורים בהם נכחו 109 מבקרים.
- קוטלגו 101 פריטים חדשים.

ארכיון

פברואר

- ארכיון צה"ל - הסתיים איסוף מנה 4 (2,047 מסמכים) והעבר למיון לטובת המרה, נמשך איסוף מנה 5.
- נמשך איסוף ומיון רישום חומרים בארכיון השלל.
- נמשך הטיפול בחומרי מרכז המבקשים.

מרץ

- הסתיים קטלוג מנה 4 מארכיון צה"ל, נמשך איסוף מנה 5.
- נמשך מיון ורישום סרטים שעברו המרה וקאלוג מסמכים מארכיון השלל.
- הוכנה חוברת הדרכה למרכז המבקרים עפ פירוט המסמכים והתמונות

■ **מרכז המידע פרסם** בחודשיים האחרונים (31.03.2025-1.02.2024) 42 מחקרים. דגש על מחקרים המתבססים על מסמכי שלל שנתפסו במלחמה.

■ **נפתחו שתי קבוצות ווטסאפ שקטות** בהם מופצים כל המחקרים במקביל לפרסומם באתר האינטרנט.

מוזמנות ומוזמנים להצטרף לקבוצות הווטסאפ בקישורים, לשתף ולהזמין חברים מכרים ובעלי עניין.
בעברית: [כאן](#) • באנגלית: [כאן](#)

המחקרים

מחקרים עיתיים - 35

- מבט לטרור ולסכסוך הישראלי-פלסטיני: 8 מחקרים.
- מבט לטרור; חזבאללה ולבנון: 9 מחקרים.
- מבט לסוריה (בעקבות הפלת המשטר): 8 מחקרים.
- מבט לאיראן ולציר השיעי: 8 מחקרים.
- מבט חודשי לטרור - חודש ינואר 2024.
- מבט חודשי לטרור - חודש פברואר 2024.

מחקרים ממוקדים - 5

■ **סוגיית ההגירה מרצועת עזה על רקע הצעת הנשיא טראמפ** (6 בפברואר 2025): להערכתנו טראמפ ינסה לעורר מחדש את סוגיית ההגירה מרצועת עזה וחמאס יתנגד להצעה זו.

■ **הלכי רוח בעקבות חזרת הפלסטינים לצפון רצועת עזה** (9 בפברואר 2025): להערכתנו חוסר הוודאות לגבי שיקום רצועת עזה, תעורר ביקורת נגד חמאס שתנסה לדכאה את הביקורת.

■ **תוכנות מהתוכנית "רב הנסתר על הגלוי" באלג'זירה על מתקפת 7 באוקטובר 2023** (13 בפברואר 2025): להערכתנו תחקיר "רב הנסתר על הגלוי" יקדם את הנרטיב השקרי של חמאס בקשר לשביעי באוקטובר ויפגע בתדמית ישראל.

■ **נרטיב "הניצחון" של חמאס במלחמת "חרבות ברזל"** (16 בפברואר 2025): להערכתנו חמאס תמשיך לקדם את נרטיב "הניצחון במטרה לרכך את הביקורת מבית תוך הדגשת כישלונות ישראל והשיגי התנועה.

■ **הפגנות פלסטינים נגד חמאס ברצועת עזה** (30 במרץ 2025): להערכתנו ההפגנות מייצגות כאב אמיתי של הפלסטינים. ההפגנות דעכו, אך אם תמשך הלחימה והמשבר ההומניטרי, ללא פריצת דרך דיפלומטית, המחאה עשויה להתחדש וחמאס צפויה לנסות שוב לדכא אותה.



מחזור רביעי של קורס קמ"נים במילואים מאז המלחמה

גדעון מיטשניק

צוערי הקורס הרביעי חוו גם את מורשת אמ"ן ביום מורשת מיוחד שנערך במל"מ בסימן חיבור בין מורשת העבר למורשת המתהווה בהשתתפות שניים מוותיקי אמ"ן, אל"מ (מיל') צבי נטע, על מלחמת יום הכיפורים, ואל"מ (מיל') אמנון בירן, על "מבצע יונתן", וסרן (מיל') ה' ששימשה כקמ"נית ב' של חט' 401 במלחמה. הסיוור במבוק במל"מ וגם דרך סיפורים אישיים של שני חללי אמ"ן, שבתו של אחד מהם



(צילום: דר'צ)

נטלה חלק בקורס נחשפו להנצחה ולשכול. חניכי הקורסים הם אנשי ונשות מילואים, חלקם לוחמים, רובם בגילאי 30-40, ממגוון יחידות צה"ל הלוחמות, ששירתו במשך מאות ימים מאז ראשית המערכה. יישר כוח!

לאחרונה הסתיים קורס קמ"נים במילואים הרביעי מאז פרוץ "חרבות ברזל". 27 צוערים וצוערות, כולם אנשי מילואים, הוסמכו לקמ"נים בטקס שנערך בבה"ד 15 במעמד קמנ"ר ומפקד מערך ההדרכה. בוגרי הקורסים מהווים תגבור משמעותי למערך מודיעין השדה (מוד"ש). הקורס שוזר את המקצוע המודיעיני במקצוע הפיקוד ובמקצוע הצבאי ונחלק לשניים: פרק ההכשרה לקצונה וחלק הכשרת המודיעין. במהלך הקורס הם למדו על אמ"ן, שיטות האיסוף ותחומי מודיעין נוספים הרלוונטיים לדרג הנפרש, יצאו לשטח, ונפגשו עם רבים, כולל מפקדים בכירים באמ"ן.

כנס הצדעה למוד"ש בסימן שנה וחצי ל"חרבות ברזל"

הארגונית במסגרת תהליך התיקון. רמ"ח מוד"ש אל"מ א' הדגיש בדבריו בעיקר את חשיבות השפעת הדרג הזוטר על הלחימה, "דור הניצחון". הוא ציין את חשיבות ההטמעה המיידית של תוצרי הלמידה והלקחים שנצברו וכן את הצורך במתן מענה בזמן אמת לפערים, תוך הדגשת חשיבות המשאב האנושי - בשילוב כוחות מלא של אנשי הסדיר והמילואים. הוצגו תערוכות של האמ"ש"ט והלוחמ"מ של 9900, כולל חידושים ופיתוחים שנעשו תוך כדי מלחמה לשיפור יכולות הקמ"נים בשטח.



ראש אמ"ן אלוף שלומי בינדר (צילום: דר'צ)

לאחרונה נערך כנס למידה והצדעה למפקדי מערך מודיעין השדה (מוד"ש). השתתפו בכנס אנשי ונשות הדרג הנפרש. בכנס הוצגו תובנות מרכזיות של קמ"ני הגדוד, החטיבה והאוגדה במערכה, דגשים ללמידה ושיפור, עיבוד לקחים, המלצות להשפעת המודיעין על הקרב, ותוכניות וכיוונים להמשך פעילות המערך. בדברים שנשא ראש אמ"ן הוא שיתף ברשמים ממפגשים עם הקמ"נים בדרג הנפרש מהסיוורים שהוא מקיים והציג דגשים מרכזיים לעתיד. קמנ"ר הציג את התובנות המרכזיות מתהליך התחקירים, והדגיש חשיבות שינוי התרבות



המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

מזמין אותך להצטרף!

» המל"מ הוא בית לבוגרי קהילת המודיעין - משרתים וותיקים, ולמשפחות השכולות
 » המל"מ עוסק בהנצחת חללי קהילת המודיעין, והנחלת מורשת העבר וההווה
 » במל"מ פעילות עשירה ומגוונת בתחומי מודיעין וביטחון לאומי
 » במל"מ פועלים מכוני מחקר יחודיים: מרכז המידע למודיעין וטרור ומכון לחקר המתודולוגיה של המודיעין

בואו להצטרף ולהשפיע!

מייל להצטרפות: mlm@intelligence.org.il (השנה הראשונה ללא עלות)

נשמח לראותכם,
תא"ל (מיל') יובל חלמיש, מנכ"ל המל"מ





פעילות עמותת בוגרי 8200 (ש.מ.2)

מאיה שלו ונעם שפירא

עמותת בוגרי 8200 בעשייה למען הבוגרים והחברה

בשיתוף חברות אינטל, אלביט, אנבידיה ומרכז ההשמה הצה"לי לערב של תוכן מעשיר, נטוורקינג והצעות עבודה נחשקות בסימן מחזקים את ההיטק בצפון.

■ כנס של תוכנית Woman2Woman התקיים ביוזמה של עמותת בוגרי 8200 בשיתוף Fusion-1 GUTS, ברמת גן עם כ-250 משתתפות מתחומי ההיטק, היזמות וההון סיכון. האירוע כלל פאנלים, סיפורי השראה ודיונים על אתגרי נשים בעולם ההשקעות והטכנולוגיה. גולת הכותרת הייתה הרצאתה של פרופ' קרנית פלוג, לשעבר נגידת בנק ישראל, ששיתפה במסלול הקריירה שלה והתמודדותה עם אתגרים בעולם פיננסי גברי.

■ עמותת בוגרי 8200 הודיעה על תחילת המחזור ה-15 של תוכנית ההאצה EISP8200. 21 סטארטאפים ישראלים נבחרו להשתתף בתוכנית, במסגרתה יקבלו תמיכה, הדרכה וליווי מצוות מנטורים. המחזור, המתקיים בתקופה מאתגרת, מציע למשתתפים ליווי אישי, קשרים למשקיעים, היכרות עם לקוחות פוטנציאליים וסדנאות מקצועיות. בתוכנית משתתף צוות מנטורים בעלי ניסיון בתחומי הטכנולוגיה והיזמות.

■ אירועי הנטוורקינג של העמותה הגיעו לראשונה לצפון! באירוע מרגש ומושקע התאספו כ-80 יוצאי היחידה אשר מתגוררים בצפון.

מורשת 8200

- פעילות צוות מורשת היחידה נמשכת בכתיבת לקטים מורשת, ובעיקר בשרדוג אתר המורשת הפנימי ביחידה.
- אל"מ (בדימוס) **נעם שפירא** הרצה בפני קורס קמ"נים/מח' 8200 בנושא מורשת היחידה וחלקה של היחידה במתן מודיעין ערכי והתרעתי מתוך עבודה מקצועית אחראית בצניעות ובענווה.



ספריית מרכז המידע למודיעין ולטרור ע"ש מאיר עמית

קטלוג הספרייה והארכיון • קישור לספרים חדשים



ספריית מרכז המידע למודיעין ולטרור ע"ש מאיר עמית פתוחה לעמיתי המל"מ ולקהל הרחב. הספרייה מתחדשת בספרים חדשים בתחומי הטרור, המודיעין והביטחון. כל הכותרים נגישים דרך הקטלוג המופיע באתר האינטרנט של הספרייה והארכיון: [כאן](#).

ארכיון

- ארכיון מרכז המידע והמל"מ פתוח לעמיתי המל"מ ולקהל הרחב. הארכיון עובר תהליך מיון וקטלוג מחדש של חומרי טקסט, קול ווידאו.
- כל חומרי הארכיון שעברו סריקה ומיון מאוחסנים גם וירטואלית והכותרים נגישים דרך הקטלוג המופיע באתר האינטרנט של הספרייה והארכיון.
- לארכיון דרושים מתנדבים בעלי יכולת קריאה בערבית לסיוע במיון חומרים בערבית. המעוניינים מוזמנים לפנות בדוא"ל למנהלת הארכיון בכתובת: archive@intelligence.org.il



אירוע לציון יום השואה:



הסוהר מבלוק 11

הצגת יחיד שמבוססת על ספר שכתב חוקר השואה, תא"ל (מיל') אמיר השכל כתיבה ומשחק: חזי אליהו | בימוי: מזור טל אליהו, עיוור כמעט מוחלט ומחובר לנושא השואה, כתב ומציג סיפור אישי ואמיתי על שורד שואה, שנאלץ לתמרן בין מצבים בלתי אפשריים.

ההצגה תתקיים במל"מ, ביום שלישי 22.4.25 בשעה 17:00 (התכנסות בשעה 16:30) לצפייה בפרסום ההצגה לחצו כאן.

הרשמה לאירוע במזכירות המל"מ - רחלי/שרון בטלפון 03-5497019 שלוחה 1 או במשלוח דוא"ל תוך פירוט האירוע אליו נרשמים, שם ומספר טלפון לדוא"ל tmlm@intelligence.org.il

יום שישי 23.5.2025 בשעה 11:00

**אזכרה שנתית
לאלוף אהרון יריב ז"ל**
בבית העלמין הצבאי בקרית שאול



יוני 2025

עקס ההתייחדות השנתית עם חללי קהילת המודיעין

באתר ההנצחה הממלכתי לחללי קהילת המודיעין בגלילות פרטים יפורסמו בהמשך.



תודותינו

לגלעד איזין, לנעם אלון, לדני אשר, ליוסי בן ארי, לאייל דרוך, לאודי לוי, לשלמה מופז, לגדעון מיטשניק, לאביתר מתניה, לדודי סימנטוב, לרקפת פאר, לאלדד שביט, למאיה שליו, לנעם שפירא ולכל מי שתרום וסייע בהכנת גיליון זה.

רואים מל"מ

אגרת המידע של המרכז למורשת המודיעין המופצת באינטרנט. נשמח לקבל מכם משוב: התייחסויות, תגובות ובקשות.

תודה, יוכי ארליך, עורכת "רואים מל"מ" mlm@intelligence.org.il

הופשת פסח

במהלך חג הפסח וחווה"מ, בתאריכים 13-18 באפריל 2025, המרכז למורשת המודיעין יהיה סגור. האתר ייפתח מחדש ב-20 באפריל 2025.



SAVE THE DATE

זמל"מ

אירועים במל"מ בזום

המל"מ ממשיך לקיים את פעילות "זום מל"מ", במסגרתה אנו מקיימים שידורים מקוונים עם מ.ת.ג. בסוגיות הקשורות בסדר יומנו. מרכזת ומנחה: יוכי ארליך.

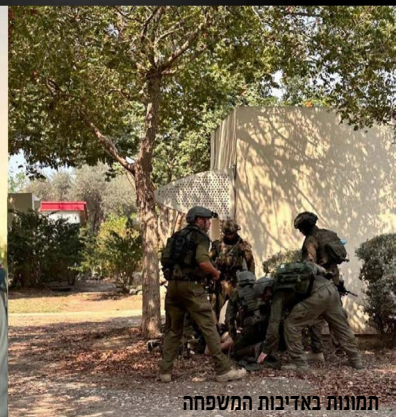
להלן התוכנית למפגשים הקרובים.

- יום ראשון 6.4.2025 שעה 18:00-19:30**
"מבט מל"מ" 100: מה בגיליון, ומספר טעימות איכות...
משתתפים: תא"ל (מיל') ד"ר יוסי בן ארי, ראש מערכת "מבט מל"מ"; פרופ' (אמריטוס) חגי ארליך, החוג להיסטוריה של המזרח התיכון ואפריקה באוניברסיטת ת"א; פרופ' (אמריטוס) אורי בר-יוסף, המחלקה ליחסים בינלאומיים בבית ספר למדע המדינה באוניברסיטת חיפה; חיים מנור-מינא, בכיר לשעבר בשב"כ.
- יום ראשון 20.4.2025 שעה 18:00-19:30**
נציין את יום הזיכרון לשואה ולגבורה בהרצאה: פליטים ללא בית, רצפים שנקרעו ומתחברים מחדש - אחרי שבר השואה ואחרי ה-7 באוקטובר.
מרצה: ד"ר מירי נהרי, יו"ר עמותת מורשת הבריחה.
- יום ראשון 27.4.2025 שעה 18:00-19:30**
נציין את יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ונפגעי פעולות האיבה: העגלה ריקה ומחובתנו למלאה
שיחה עם גלית ולדמן, אימו של רס"ן אריאל בן משה הי"ד מטכ"ל שנפל ב-7 באוקטובר 2023.

PU-SH

7.10 נזכור וולא נשכח

התמונה האחרונה: קצין סיירת מטכ"ל רס"ן אריאל בן משה ז"ל שנפל גיבור בקרב בקיבוץ רעים בשבת השחורה



תמונות באדיבות המשפחה

קישור להרצאות בשעה היעודה באתר מ.ת.ג, כתיבה המופיעה בדף האתר מצד שמאל "שידור חי" <https://bit.ly/3sTqOqL>

* התוכנית אינה סופית, יש לעקוב אחר עדכונים הנשלחים בעדכונים השבועיים ובאתר העמותה: www.intelligence.org.il



CONTACT US
שלחו משוב ותגובות למערכת